

Viesītes novada Elkšņu pagasta bibliotēkas krājuma komplektēšanas politika 2018.-2022.gadam

Elkšņu pagasta bibliotēka (turpmāk - Bibliotēka) ir Viesītes novada Elkšņu pagasta pārvaldes kultūras, izglītības un informācijas iestāde, kas Bibliotēku likumā noteiktā kārtībā reģistrēta Latvijas Republikas Kultūras ministrijā un veic pasaules kultūras mantojuma – iespieddarbu, elektronisko izdevumu, rokrakstu un citu dokumentu uzkrāšanu, sistematizēšanu, katalogizēšanu un saglabāšanu, kā arī nodrošina tajā esošās informācijas publisku pieejamību un izmantošanu.

Bibliotēka ir informācijas un komunikācijas centrs visiem Elkšņu pagasta iedzīvotājiem. Tā piedāvā brīvu un vienlīdzīgu iespēju piekļūt vispusīgai informācijai. Bibliotēkas sniegtie pakalpojumi ir bez maksas un vienādi pieejami visiem pagasta iedzīvotājiem. **Bibliotēkas mērķis** ir iekļauties tālākā sabiedrības informatizācijas procesā, rūpēties par kultūras mantojuma saglabāšanu un nodrošināt mūžizglītības iespējas visiem pagasta iedzīvotājiem, neatkarīgi no viņu tautības, materiālā stāvokļa un izglītības.

Izstrādājot krājuma attīstības koncepciju, tika noteikti krājuma attīstības galvenie mērķi un uzdevumi, vadoties pēc MK noteikumiem Nr. 317 “Nacionālā bibliotēku krājuma noteikumi”, MK noteikumiem Nr. 355 “Vietējas nozīmes bibliotēku tīkla darbības noteikumi”, Viesītes novada attīstības programmā noteiktajām prioritātēm (lauksaimniecība, tūrisms, izglītība), Bibliotēkas nolikuma, dažādo lietotāju grupu informacionālajām vajadzībām, lietotāju sastāva analīzes.

Kvalitatīvas krājuma attīstības koncepcijas izstrādē Bibliotēka balstījās arī uz LNB izstrādātajām “Krājuma veidošanas vadlīnijām Latvijas bibliotēkām”.

Situācijas raksturojums – Elkšņu pagasta iedzīvotāju skaits uz 2018. gada 1. janvāri 475. Bibliotēka apkalpo Elkšņu pagasta iedzīvotājus, dažādu nozaru speciālistus, izglītības un kultūras iestāžu darbiniekus. Bibliotēkas apkalpes zonā ir Elkšņu pagasta pārvalde, Elkšņu kultūras nams, veikals “Elkšņi”, kafejas “Alīda” ražotne SIA AR 5, zemnieku saimniecības. Uz 2018. gada 1. janvāri Bibliotēkā bija reģistrēti 115 lasītāji, t.sk., 25 bērni un jaunieši.

Krājuma komplektēšanas pamatuzdevumi

Veidojot krājumu, komplektēšanas pamatuzdevumi ir:

- saglabāt, pilnveidot un daudzveidot Bibliotēkas krājumu, lai būtu kvalitatīva tēmu, materiālu, formātu dažādība;
- turpināt darbu bibliotēku informācijas sistēmā Alise – komplektēt, katalogizēt un apstrādāt Bibliotēkas jaunieguvumus, veikt krājuma sistematizēšanu un uzskaiti;
- nodrošināt kvalitatīvu uzziņu krājuma papildināšanu – filozofijas, psiholoģijas, dabaszinātņu, sabiedriskozinātņu, valodniecības, vēstures nozares jomā, vārdnīcas, enciklopēdijas, rokasgrāmatas, kā arī elektroniskos resursus;

- nodrošināt visiem pagasta iedzīvotājiem brīvu, neierobežotu literatūras un nepieciešamās informācijas saņemšanu, sniedzot bezmaksas bibliotekāros, bibliogrāfiskos un informacionālos pakalpojumus;
- nodrošināt pagasta iedzīvotājiem atbalstu formālajai un mūžizglītībai;
- turpināt bērnu un jauniešu literatūras - uzziņu, oriģināl- un tulkotās daiļliteratūras komplektēšanu, iesaistot un ieinteresējot, kā arī veicinot lasīšanas iemaņu attīstību;
- saglabāt, papildināt un popularizēt Bibliotēkas novadpētniecības krājumu, komplektējot un apkopojot novadpētniecības materiālus par Elkšņu pagastu un tā iedzīvotājiem.

Krājuma mērķauditorija, galvenās lietotāju grupas

Analizējot datus Bibliotēku informācijas sistēmā Alise, tika izvērtētas lasītāju grupas, kuru informacionālās vajadzības tiek ņemtas vērā, komplektējot krājumu:

- pensionāri;
- bezdarbnieki;
- strādājošie, uzņēmēji;
- bērni un jaunieši līdz 18 gadiem;
- studenti;
- interneta lietotāji.

Prioritātes komplektēšanā

Regulāri strādājot ar krājuma izvērtēšanu, Bibliotēka izvirza galvenās prioritātes krājuma komplektēšanā, nodrošinot regulāru jaunu grāmatu pieplūdumu:

- mākslinieciski augstvērtīga daiļliteratūra, īpaši latviešu oriģinālliteratūra;
- literatūra bērniem un jauniešiem;
- uzziņu resursi (vārdnīcas, enciklopēdijas);
- izdevumi studiju atbalstam (pedagoģija, psiholoģija, ekonomika, u.c.);
- skolēnu mācību procesā nepieciešamā literatūra (Latvijas vēsture, dabaszinātnes, filozofija, psiholoģija);
- literatūra uzņēmējdarbības atbalstam (mārketing, grāmatvedība u.c.);
- rokdarbu un citu praktisku nodarbību veicinoša literatūra.

Krājuma komplektēšanas hronoloģiskais aptvērums

Bibliotēkas krājuma komplektēšanā hronoloģiskais aptvērums ir bez konkrēta ierobežojuma, par noteicošo izvirzot bibliotēkas lasītāju vajadzību, interešu un pieprasījumu ievērošanu un bibliotēkas lietotāju nodrošināšanu ar plašu grāmatu, periodisko izdevumu klāstu, prioritāri ievērojot šādus **literatūras atlases kritērijus** :

- aktualitāte;
- saistība ar publiskās bibliotēkas krājumu;
- kvalitāte;
- daudzveidība;
- lasītāju intereses;
- autoritāte;
- lasāmība un pieprasījums;
- cena.

Pamatā krājums tiek komplektēts latviešu valodā un vienā eksemplārā.

Krājuma komplektēšanas avoti

- pirkumi – grāmatveikali, piem., Aisma, Zvaigzne ABC, izdevniecības, piem., Jumava, grāmatu bāzes, piem., Latvijas Grāmata, grāmatu izplatītāji, piem., IK "Virja";
- dāvinājumi – privātpersonu, iestāžu un organizāciju dāvinājumi, ziedojumi;
- projekti - Bērnu žūrija, LNB projekti;
- atvietošana – lasītāju nozaudēti izdevumi atvietoti ar identiskiem vai saturā līdzvērtīgiem;
- abonēšana – Latvijā izdotie periodiskie izdevumi plašam lasītāju lokam, piem., Latvijas Pasta abonēšanas sistēma, e-kiosks u.c.

Krājuma finansējuma komplektēšanai sadales principi

Grāmatu, audiovizuālo dokumentu un citu izdevumu iegādei - 2/3 no komplektēšanas finansējuma kopapjoma, preses izdevumu abonēšanai - 1/3 no komplektēšanas finansējuma kopapjoma.

Krājuma komplektēšanas finansējuma avoti

Finansējumu krājuma komplektēšanai nodrošina:

- Viesītes novada pašvaldības līdzekļi;
- Dalība projektos;
- Dāvinājumi, ziedojumi.

Krājumā nekomplektē

- Pornogrāfisku, rasistisku, naidu kurinošu literatūru;
- Īslaicīgas nozīmes literatūru (reklāmas, aicinājumi, partiju programmas u.tml.);
- Pamatskolas un vidusskolas mācību grāmatas;
- Mūzikas ierakstus;
- Kartogrāfiskos izdevumus (izņemot novadpētniecības materiālus);
- Attēlizdevumus (izņemot novadpētniecības materiālus);
- Rokrakstus (izņemot novadpētniecības materiālus).

Dāvinājumu pieņemšanas kritēriji

Bibliotēka dāvinājumos pieņem daiļliteratūru, bērnu un jauniešu literatūru, nozaru literatūru, kas izdota pēdējo piecu gadu laikā. Viens no kritērijiem ir grāmatas aktualitāte – paaugstināts pieprasījums. Grāmatām jābūt jaunām vai mazlietotām, saturiski vērtīgām. Bibliotēka ir tiesīga saņemtos dāvinājumus dāvināt tālāk citām bibliotēkām vai piedāvāt citiem lasītājiem.

Krājuma rekomplektēšanas (norakstīšanas) politika

Ja dokumenti tiek uzskatīti par bibliotēkas lietotājiem nederīgiem, notiek atlase, saskaņā ar profesionālo praksi un metodisko koncepciju, un dokumentu norakstīšana saskaņā MK noteikumiem Nr.317 „Nacionālā bibliotēku krājuma noteikumi”.

Izvērtēšana tiek veikta pēc kritērijiem:

- dokumenta fiziskā stāvokļa nolietojums;
- novecojuši pēc satura;
- liekie dubleti;
- bojāti dažādu iemeslu dēļ;
- nozaudēti;
- dokumenti nav atgūstami lietotāju vainas dēļ.

Katru gadu notiek krājuma rekonplektēšana (norakstīšana) – resursu izvērtēšana un norakstīšana. Lasītāju nozaudētas grāmatas tiek aizstātas ar līdzvērtīgām, kā to paredz Bibliotēkas lietošanas noteikumi.

Abonēto presi bibliotēkā glabā

- Avīzes - 1 gadu.
- Nozaru žurnālus – pēc vajadzības.
- Populāra rakstura žurnālus – 2 gadus.
- Novada informatīvo izdevumu – patstāvīgi.

Bibliotēkas krājuma attīstības koncepcija tiks ieviesta 2018. gadā. Tās īstenošanas lietderīgumu vērtē līdz nākamās koncepcijas izstrādes brīdim. 2018. - 2022. gada krājuma attīstības koncepcijas izvērtēšanai izmantos krājuma apgrozības rādītājus, savukārt pirms nākamās koncepcijas izstrādes veiks padziļinātas lietotāju aptaujas, ar mērķi noskaidrot lietotāju aktuālās intereses un vajadzības.

Elkšņu pagasta bibliotēkas vadītāja

I. Černauska